

Submission 42

Voortvliegen in Marcel Mörings *Modelvliegen*

Marie Jadot

Université de Liège, Liège, België

In zijn recent verschenen memoir *Familiewandeling* (2021) neemt Marcel Möring ons mee op 'de zwerftochten uit [z]ijn jeugd'. Rond zijn tiende verneemt hij dat zijn grootouders in werkelijkheid de onderduikers van zijn joodse moeder zijn. Net zoals de 'wandellende joden' en eenzame figuren uit zijn romans heeft de auteur zich 'nooit ergens thuis' gevoeld.

Mörings beknopte familiegeschiedenis roept het ingehouden geschreven *Modelvliegen* (2000) in herinnering, een novelle over ontworteling en de zoektocht naar identiteit die zich afspeelt tegen de achtergrond van de Holocaust. De hoofdpersoon is een twaalfjarige jongen wiens vader (de enige overlevende van zijn gezin) er na de oorlog niet in slaagt zin te geven aan zijn leven. In de loop van het verhaal wordt de jongen geconfronteerd met de fundamentele instabiliteit van het leven, waardoor hij uit de onschuldige kinderwereld wordt weggerukt.

Een cruciaal kenmerk van *Modelvliegen* is dat er in het verhaal heel veel onuitgesproken blijft. De lezer krijgt de novelle niet kant-en-klaar voorgeschoteld maar wordt veeleer aangespoord tot een betekenisvolle assemblage van de verschillende verhaalonderdelen. Deze vertelwijze blijkt uitermate doeltreffend om bovenstaande existentiële thema's te benaderen. Mörings impliciete, allusieve vertelwijze maakt onder andere gebruik van bijzondere narratologische procedés, intertekstuele verwijzingen, en poëticaal en/of filosofisch te lezen uitspraken. In mijn lezing zal ik inzoomen op de poëtische en/of filosofische waarde van verwijzingen naar kunstvormen zoals de kookkunst, de fotografie, de schilderkunst, de beeldhouwkunst, het hoorspel, het sprookje en de vliegerbouw. In aansluiting op de bespreking van deze laatste kunstvorm sta ik stil bij het vliegtuig-motief, dat zich onder andere manifesteert in de modelvliegtuigen die vader en zoon in elkaar zetten in de openingsbladzijden van de novelle en de vliegers die de tweeënveertigjarige hoofdpersoon samen met de kinderen 'van exotische etnische afkomst' bouwt aan wie hij 'het verhaal van de man die kan vliegen' vertelt in het laatste deel van het boek. Ontworteling en reconstructie, alsook de onzekerheid eigen aan het menselijk bestaan, zijn de thematische lijnen die hierdoor in de verf worden gezet.